No. 1563 Zaterdag 13 December 1913. 30ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4, Overzijde.
DRUKKER: B. L. BOGAERS

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50: voor elken regel meer 7½ cts.

Een Tegenhanger.

In het TWEEDE BLAD der Maileditie van HET VADERLAND verschijnt een kersversche correspondent uit Willemstad met een brief VAN CURAÇAO, gedateerd, Willemstad, 15 Oct.

Ongezocht vinden we hier een schoone gelegenheid om den Heer D. G. F. te laten zien, hoe geheel anders deze Nederlander oordeelt over onze stad. Zijn kijk op zaken is nog wel niet geheel en al juist, maar hij is daarom ook zoo verstandig meer eigen indrukken weer te geven, dan vonnissen te vellen. Voor dingen, waar hij niets van af weet, haalt hij het oordeel aan van iemand, die geacht mag worden op de hoogte te zijn.

Zie, deze correspondent legt het voorzichtiger aan, maar we zullen hem eerst heelemaal laten uitspreken en er dan een kort woordje aan toe voegen.

„Sedert de Amerikanen het reuzenwerk van het doorboren van de landengte van Panama hebben ondernomen, hoort en leest men meer over Curaçao dan daarvóór het geval was. Men verwacht, dat Curaçao, heeft men de havenwerken verbeterd, zal profiteeren van het zooveel grootere scheepvaartverkeer, dat zal ontstaan na de opening van het Panamakanaal. Ik hoop, dat deze verwachting niet wordt teleurgesteld. De lezers van het „Het Vaderland", die weinig gelegenheid hadden iets te lezen over deze West-Indische kolonie, hoop ik in eenige brieven iets over eiland en bewoners mee te deelen. Vooraf een kleine beschrijving van het naderen en binnenkomen van de haven.

Na een lange en vervelende reis langs de kust van Venezuela, die voor een beschaafd Hollander een kwelling is door het onbeschaafde optreden van de arrogante Venezolaansche kustpassagiers, nadert men vroeg in den morgen het eiland Curaçao. Voor den passagier doemt het uit de zee op als een kale rots, zonder eenig groen en lijkt het onbewoond.

Naderbij gekomen ziet men Willemstad zeer schilderachtig gelegen op die rots, gelijkende op Neurenbergsch speelgoed. Plotseling hoort men de boot drie stooten geven als waarschuwing aan de brug, die de haven afsluit. Spoedig hoort men de brug één maal gillend antwoorden. Na het openen gilt de brug driemaal, wat door het schip met één stoot wordt beantwoord. Daarna stoomt men langzaam op en komt men door den nauwen ingang tusschen Waterfort en Riffort langs het Gouvernementshuis de haven binnen. 't Is alsof men een rivier opvaart; welk een mooie haven heeft de natuur hier gevormd.

Curaçao maakt bij het binnenkomen een zeer aardigen indruk. De huizen aan weerszijden van de haven zien er bijzonder helder en zindelijk uit; doch de bouw is absoluut niet tropisch, 't is een aaneengesloten huizenmassa als het oude Batavia en Soerabaja. Voor den pas aangekomen Hollander moet Curaçao een prettigen indruk maken, na het zien van Paramaribo en al de Venezolaansche kustplaatsen.

Na het draaien in het Schottegat, stoomt het schip terug en komt, als het er een van de K. W. I. M. is, aan de Handelskade te liggen.

Lezers, denkt nu niet aan de Handelskade in Amsterdam, met haar reuzenloodsen en pakhuizen. Men ziet hier geen loodsen. De Handelskade is een slecht aangelegde straat langs een gedeelte van de haven met winkels, douanekantoor, agentschappen van stoomvaartlijnen en kroegen, welke hier het oud-Hollandsche opschrift dragen „Slijten en Tappen".

Het schip lost zijn lading op de straat, waarna de negers op kleine kruiwagens door nauwe straatjes het aangevoerde doen verdwijnen naar de in die sloppen gelegen pakhuizen. De nieuweling, die, naar hetgeen hij gehoord heeft over verbetering van den havenmond, verwacht, dat hij hier heel wat bedrijvigheid zal zien, wordt zwaar teleurgesteld, want hij bemerkt niets van werken.

Binnen de haven nabij den mond liggen een ontstekingschip, een zandzuiger en een baggermolen, alle op non-activiteit. Men vraagt zich af: zou alles al klaar zijn?

Verre van dat, de haveningang is nog even nauw als vroeger. Een goed jaar geleden kwam een detachement geniesoldaten hier, die de eerste maanden heel veel nuttig werk in de haven hebben verricht. Willemstad dreunde den ganschen dag van het springen van rotsen door middel van dynamiet; totdat op een gegeven moment deze menschen niet verder konden werken, voor dat de zandzuiger zijn werk had gedaan. Deze liet op zich wachten. Eindelijk in Mei van dit jaar kwam de zandzuiger, door geheel Curaçao met vreugde begroet. Hulde aan het personeel van de sleepboot „Maas", die hem na een reis vol misères behouden hier bracht. 't Is niet gering, om met zoo'n sleepbootje den Oceaan te bevaren en dan nog wel een gedeelte, waar men nagenoeg geen schepen ontmoet.

Nauwelijks was de zandzuiger hier, of pessimisten beweerden, dat hij niet bruikbaar was en 't is, alsof het noodlot deze zwartkijkers den schijn van gelijk wil geven, althans na een paar keer buiten te zijn geweest, ligt de zandzuiger weer binnen en bepalen zich de werkzaamheden er op, tot dekspoelen elken morgen, heel nuttig maar minder de havenbetering ten goede komend.

Men zegt, dat de zuiger is gebouwd om zand te zuigen, waarbij een klein procent steenen, doch dat de bodem, die den havenmond vernauwt, zooveel steenen bevat, dat de zandzuiger telkens weigert of defect is. Zeker is het, dat er nog geen vier dagen gewerkt is met den zandzuiger, hoewel deze thans reeds 6 maanden hier is. Zooals ik boven schreef, kan de genie niet verder werken, daar ze op den zandzuiger wachten. Alleen de baggermolen werkt nu en dan eens. 't Is een droevig gezicht al die werktuigen werkeloos aan het begin van de haven te zien liggen. Op deze wijze zal Curaçao niet klaar zijn met zijn havenwerken, als alle omliggende concurrenten van het vermeerderd scheepvaartverkeer kunnen profiteeren. Naar gezegd wordt, wacht men thans op een werktuig, bestemd om den zuiger het werk mogelijk te maken. Als Curaçao achteraan komt is dit een nooit meer te herstellen fout, aangenomen, dat Curaçao werkelijk het verwachte profijt van de opening van het Panamakanaal zal trekken. De meeningen hierover zijn nog al verdeeld. De heer H. P. De Vries, directeur van de Cur. Handel-Mij. en chef van het agentschap der K. W. I. M. heeft hierover in 1909 een lezing gehouden, in een vergadering van de Groep Ned. Antillen, van het A. N. V. Hem die zich voor Curaçao interesseert, kan ik de in druk verschenen lezing, ter bestudeering aanbevelen.

Enkele grepen er uit: „Van het groote verkeer, dat zonder twijfel zal ontstaan tusschen de Oost—en Zuidkust der Vereenigde Staten en de geheele Westkust der twee Amerika's en het verre Oosten, zal Curaçao, dunkt mij, nauwelijks kunnen profiteeren. Van New-York naar Colon bedraagt de afstand 1980 mijl, terwijl het aandoen van Curaçao den weg 500 mijl langer zou maken. Schepen van en naar havens Zuidelijker dan New-York gelegen, zullen natuurlijk nog minder aanleiding hebben om Curaçao aan te doen."

De lezers zullen met mij eens zijn, dat de verwachting hierin uitgesproken, niet veel voor Curaçao belooft. Ook van het verkeer van Europa naar Colon verwacht de heer De Vries niet veel voor Curaçao. Laat mij hier weergeven de slotsom, waartoe deze heer komt;

„dat Curaçao niet in voldoende mate vracht en passagiers zal kunnen leveren om een grooter scheepvaartverkeer dan het thans bestaande uit te lokken;

dat Curaçao met andere havens in West—Indië zal kunnen wedijveren als kolenhaven en dat in de toekomst verwacht kan worden, dat meerdere ontwikkeling van Venezuela en Columbia een verkeer zal ten gevolge hebben, dat ons eiland ten goede zal komen."

Voor ditmaal genoeg over onze haven. Als slot wil ik thans nog even een onderwerp aanroeren, dat heel Curaçao thans bezighoudt: de terugroeping van Hr. Ms. Zeeland.

Donderdag 9 October werd hier het telegram ontvangen, dat het schip zich gereed moest houden voor de thuisreis wegens tijdelijke opheffing van het station. Zaterdag daarop ging de Zeeland naar Martinique om te dokken.

Het terugroepen van het Stationschip is een zware slag voor Curaçao, zoodat men het den Curaçaoënaar niet kwalijk kan nemen, dat hij dezen maatregel zeer onwelwillend beoordeelt.

Ik laat in het midden het groote financieel nadeel, dat deze terugroeping na zich sleept voor Curaçao; erger is het, dat het er na het vertrek van het oorlogsschip, donker uit ziet voor onze schoeners en andere zeilschepen, die op de Venezolaansche kust varen; wat zal onze zeilvaart door Venezuela een last worden aangedaan, wanneer het oorlogsschip, waarvoor het thans respect heeft, niet meer in deze wateren is. Het ligt toch nog versch in het geheugen hoe in Augustus l.l. de berichten over de revolutie, in Venezuela en het opbrengen van een Nederlandschen schoener Hr. Ms. Zeeland het verblijf in Suriname deden onderbreken en ver voor zijn tijd naar Curaçao deden terugkeeren. De opgebrachte schoener werd losgelaten en schadevergoeding aan den eigenaar betaald. Ik vrees dat de diplomatieke praatjes bij onzen onbeschaafden nabuur geen uitwerking hebben, doch de aanwezigheid van een oorlogsschip succes garandeert. Ik hoop voor Curaçao, dat de opheffing van het station tijdelijk moge zijn en spoedig een ander schip worde uitgezonden.

In de „Amigoe di Curaçao" van Zaterdag l.l. wordt de terugroeping ook besproken en wordt de partij voor onze zeilvaart opgenomen. De Pater-frater-redacteur doet het Moederland een origineel idee aan de hand: „Het Moederland zende een ander oorlogschip en doope het „Curaçao", om de aandacht op deze haven te vestigen."

Wat een schoone roeping: Hr. Ms. Oorlogsmarine in dienst van de reclame: Zou het geen aanbeveling verdienen ook eenige Curaçaosche strooboeden in de masten te hangen om de aandacht op deze industrie van ons eiland te vestigen!"

NASCHRIFT VAN DE REDACTIE

„Amigoe di Curaçao".

Mijnheer, de Correspondent, U lijkt me een grappenmaker, waarom zet u de matrozen niet zoo'n Curaçaoschen stroohoed op met *Curaçao* in het lint gedrukt, dan was de reclame nog veel grooter.

Doch we zullen beginnen bij het begin, met U valt wel te praten.

U denkt, dat „de Lezers van „Het Vaderland"...... weinig gelegenheid hadden iets te lezen over deze West-Indische kolonie".

U heeft zeker vroeger *Het Vaderland* nooit gelezen, maar het nu aangeschaft in ruil voor geregelde *Correspondentie*, anders zou u weten, dat *Het Vaderland* sinds jaar en dag brieven uit Curaçao ontving. De lezers van *Het Vaderland* zijn derhalve reeds aardig op de hoogte, van sommige dingen misschien nog beter dan U zelf.

Wij maken UEd. hierop attent, omdat het voor U prettiger is te spreken met menschen, die al iets van de Kolonie afweten, dan met lezers, die nog grasgroen zijn en wien men van meet af aan alles moet vertellen, tot de minst belangrijke omstandigheden toe.

Houdt dus steeds bij Uw brieven in het oog, dat U een reeds jaren bestaande correspondentie eenvoudig voortzet.

Vergeet ook niet, dat *Het Vaderland* op Curaçao gelezen wordt en men U dus kan controleeren. Reken u niet gedekt door de anonymiteit. Op Curaçao blijft niets geheim, behalve dan de moordzaak op Choloma.

Spreek met wat meer égards over de ons omringende Republieken, waarmee Curaçao de meest vriendschappelijke relatie onderhoudt. Zonder die Republieken zou onze Handel en Scheepvaart al bitter weinig beteekenen. En wat U in het Hollandsch schrijft, wordt wel vertaald en verteld aan de vele vreemdelingen uit die Republieken, die altijd in groot aantal op Curaçao vertoeven.

U heeft een vriendelijken groet over voor Curaçao.

U handelt daarmede zooals een beschaafd Nederlander past, als hij zijn intrede doet binnen een Kolonie, die hem gastvrij opneemt, en waar hij carrière moet maken.

Zeer terecht waarschuwt U de Lezers bij het noemen van de Curaçaosche Handelskade „nu niet te denken aan de Handelskade in Amsterdam, met haar reuzenloodsen en pakhuizen".

Maar waarom valt U zelf in de fout, waarvoor Ge uw lezers waarschuwt!

U klaagt: Men ziet hier geen loodsen."

U denkt hier aan de Handelskade

NAAR HET GELUK.

(Uit het leven van een bekeerling).

XXVI.

De Commune en de Kulturkampf.

(Vervolg.)

De Jesuïeten hadden door hun bewonderenswaardige daden van heldenmoed en opoffering op het slagveld de algemeene achting verdiend; meerderen van hen werden gesierd met het IJzeren Kruis en werden door de hoogste personen in het Rijk met eerbewijzen overladen. Ook de Jesuïeten reden te paard onder de triumfbogen door aan de Brandenburger Poort, ook zij deden met het zegevierende leger hun schitterenden intocht binnen Berlijn. In plaats nu van den goeden God, der Natie en dezen zich zelfopofferenden Priesters dankbaar te blijven, in plaats van de zwaar beproefde onderdanen nu eens te laten genieten van de zegeningen des vredes, begonnen de vijanden der Kerk, zonder eenige aanleiding daartoe, een strijd tusschen de onderdanen van eenzelfde vaderland. Evenals de Parijzer Commune viel men de trouw geblevenen aan om hen het land uit te jagen en hun den levensader af te binden. Met geweld, door honger en listige verleiding trachtte men de Priesters tot een breken met de Kerk te brengen.

Evenals bij de Parijzer Commune sloot men de kloosters, verdreef de bewoners en, om deze dolle dwaasheid de kroon op te zetten, verbood men in talrijke gemeenten de troostmiddelen der Kerk aan het sterfbed.

Openlijk onder plechtige dankbetuigingen, had men den Jesuïeten het IJzeren Kruis op de borst gehecht; men had hen gehuldigd als de edelste, meest Vaderlandslievende burgers, men had hen leeren kennen als een keurkorps der eigen Natie; en ofschoon men officieel geen enkelen grond er voor wist aan te halen, noch ook maar eenige redelijke klacht kon inbrengen, werden zij toch het land uitgejaagd, terwijl de Socialisten, die zich openlijk verklaard hadden tot vijand van Keizer en Staat, die zelfs niet wilden gaan staan, als er een Hoch! op de Landsheeren werd uitgebracht, geheel en al ongemoeid werden gelaten en rustig in het land mochten blijven.

Kan men zich een geval van nog harder schreeuwende onrechtvaardigheid denken? De socialisten mogen ongestoord hun onzalig bedrijf, een voortdurende ergernis voor alle ware patriotten, voortzetten, terwijl de beste burgers, die voor roeping hebben, deze verdoolden tot beter inzicht te brengen, in verbanning moeten leven.

Begrijpt men zoo iets?
Is dat rechtvaardig?
Is dat gelijkheid voor de Wet?
Is dat de dankbaarheid der Natie?

Zoo wij reeds bij de Fransche Commune moesten vragen, hoe is toch zoo iets mogelijk, hoe onverstandig handelden dan de Duitschers en hoe strafbaar zijn zij, die volstrekt niet dat heete bloed der Franschen hebben. Onze nationale trots was niet beleedigd; wij hadden niet te lijden gehad van een gruwelijke ontgoocheling, noch van den honger met zijn rattenmenu's; wij kunnen ter verontschuldiging niet aanvoeren, dat wij buiten ons zelven, als in vertwijfeling hebben gehandeld; wij waren in het volle geluk van een eervollen vrede.

Daarbij, de kloekste en meest ridderlijke man onzer eeuw hield de teugels van het bewind in handen — men begrijpt hem eenvoudig niet, als men aan deze daad van hem denkt — het is wel de eerste maal dat hij met blindheid geslagen werd; het zou voor wien ook onmogelijk geweest zijn om dwazer en ondankbaarder te handelen!

Zijn val was een harde straf. Niemand hier op aarde had hem zwaarder kunnen treffen. Wel hem, zoo hij daarmee zijn schuld bij God heeft afbetaald! De menschen hebben hem vergeven, maar zullen het nimmer vergeten.

Is men nu tenminste genezen van den verkeerden waan, waardoor de Kultuurkampf ontstond? O, nog op verre na niet! Nog altijd zijn er menschen, die het openlijk betreuren, dat het heerlijke Rijnland Katholiek is, en die tamelijk duidelijk de hoop uitspreken, dat het over 50 jaar wel Protestantsch zal wezen. Men denke toch niet, dat zoo iets onmogelijk is!

„De mensch in onverstand" ge weet wel, wat SCHILLER zegt.

Wat voor verduistering en verblinding des geestes ligt hier aan ten gronde! Bedenkt men dan niet, dat iemand die zijn woord breekt ten opzichte der Kerk, toch zeker niet onder alle omstandigheden zijn woord zal houden tegenover de Kroon en het Vaderland? Maar wij hebben onze straf ook wel thuis gekregen.

Het is een bekende zaak; als de ouders in tegenwoordigheid der kinderen over geloofszaken redetwisten, gelooven de kinderen op het laatst niets meer; zoo ook, als een regeering met de Kerk in vijandschap leeft, zal het geloof onder het volk verflauwen.

Zoo is het ook werkelijk geschied

in Amsterdam.
Waar, of niet?
Eerlijk zeggen, hoor!
Mijn waarde Heer, iets is nog niet verkeerd, omdat het niet hetzelfde is als in Amsterdam.
De pakhuizen liggen hier alle heel dicht bij de Handelskade, waartoe zouden dan de loodsen dienen? Curaçao heeft zulk een prachtige haven, dat de schepen de vracht brengen tot vlak voor de deur der verschillende handelshuizen.
Op de Handelskade zijn geen loodsen noodig. Als de zeebooten in Amsterdam tot op 10 á 50 Meter van de handelshuizen konden lossen, zou men daar ook niet aan loodsen denken. De vracht wordt hier onmiddelijk van boord naar huis bezorgd.
Is dat geen ideale toestand!
U noemt de „Handelskade een slecht aangelegde straat". Hé, waarom? Vertel U ons dat eens in een volgende correspondentie. Dacht U soms weer aan Amsterdam, en wil U hier een breed emplacement hebben met asfaltbestrating? Me dunkt, dat onze Handelskade met zijn gelijken vloer van flinke steenblokken al een heel aardig figuur maakt. Nog een paar flinke booglampen, en het is daar all right.
Bepaald verkeerd gezien is het van U, dat onze pakhuizen in sloppen gelegen zijn. De Handelskade, de Breede Straat, de Heeren Straat zijn echte, mooie winkelstraten; en daar zijn de meeste magazijnen onzer Handelslui. Die zoogenaamde pakhuizen mogen gezien worden. Zo zien er flink uit en geven u ineens een heel ander idee van Curaçao en zijn handel. Vergeet niet, dat onze goede stad maar 16.000 inwoners telt en geen 600.000 zooals Amsterdam; en toch zijn hier verschillende winkels, die zelfs in Amsterdam geen slecht figuur zouden maken. In geheel Zuid-Amerika hebben onze winkels een zeer goeden naam; in tropische overdrijving noemt men daar „Willemstad" het klein Parijs.
Nu, zoo heel erg behoeft u daar niet om te lachen, U zelf wilde er een Nieuw-Amsterdam van maken.
Hoe meer U meewerkt om aan de Groothandelaars in Nederland een goed idee te geven over onzen handel, hoe beter de belangen der Kolonie worden gediend.
Van handel en scheepvaart moeten we het hier hebben.
Nederland heeft nog veel te weinig handelsrelatie met zijn kolonie. Gaat U de handelshuizen in Willemstad eens bezoeken en schrijf er dan eens over, na flink uw inlichtingen overal te hebben ingewonnen.
U schijnt ook wel wat te twijfelen aan de toekomstige opleving van handel en scheepvaart na opening van het Panamakanaal.
Waart U reeds een paar jaar langer hier, U zoudt weten, dat de Hamburg-Amerika-Lijn en de Italiaansche *La Veloce* al begonnen zijn grootere booten te sturen voor de verbinding Curaçao — Colon, terwijl de eerstgenoemde Duitsche lijn ook haar afvaarten daarheen verdubbeld heeft.
En wat den Heer H. P. DE VRIES betreft, U moet ZEd maar eens persoonlijk gaan vragen, of zijn oordeel op dit punt niet gewijzigd is. U weet, die lezing werd gehouden op 20 Juli 1909. Sinds dien zijn 4 en een half jaar verloopen en is er veel veranderd.
Maar om den Heer DE VRIES te kunnen spreken, moet U nog wat wachten. ZEd. is op het oogenblik zelf te Colon om de komst van de eerste boot uit Amsterdam via Curaçao — Colon voor te bereiden en te regelen. U ziet dus, dat in 4 jaar tijds de scheepvaart al aardig is toegenomen en dat er werkelijk verbinding wordt gezocht met Panama via Curaçao. Waarom zou dat later nog niet meer toenemen?

BESPREKING VAN HET RAPPORT DER SURINAME--COMMISSIE.

Nota van den Commandant der Troepen, naar aanleiding van het rapport der Suriname-Commissie tot opheffing der landmacht in Suriname.

Naar aanleiding van het voorstel tot opheffing der landmacht in de kolonie Suriname, betoogd in het rapport der Suriname-Commissie, benoemd bij besluit van den Minister van Koloniën van 11 Maart 1911 Afd. B. No. 56, werd over dit plan in een vergadering van den Raad van Bestuur op 3 Februari 1912 gehouden, waarbij ondergeteekende tegenwoordig was, van gedachten gewisseld.
Nadat de leden van den Raad van Bestuur elk voor zich de principieele vraag, al of niet opheffing der landmacht hadden beantwoord, werd aan ondergeteekende verzocht, om over dit onderwerp zijne meening mede te deelen.
Ondergeteekende meent zich ter beantwoording van die vraag op hetzelfde standpunt te moeten stellen als zijn toenmalige ambtsvoorganger, de tegenwoordige luitenant generaal W. A. T. de Meester, die, deel uitmakende van de Commissie, benoemd bij Koninklijk Besluit van 28 Februari 1903 No. 17, eene meening had, afwijkende van de meerderheid dier Commissie.
Ondergeteekende kan dan ook moeilijk inzien, dat de tijdsomstandigheden thans van dien aard zouden zijn geworden, dat men tot eene opheffing der landmacht thans zou mogen besluiten.
Immers het voorstel van de commissie van 1903, die de landmacht wenschte opgeheven te zien, werd niet uitgevoerd, doch in handen gesteld van den Gouverneur Idenburg, die als gewezen officier de voorstellen der Commissie zou toetsen aan zijne persoonlijke ervaring, waarvoor het ambt van Gouverneur hem in de gelegenheid stelde.
Deze bewindsman kwam daarbij tot het oordeel, dat eene opheffing der landmacht niet gewenscht was. doch dat de formatie eene vermindering zou kunnen ondergaan.
Ware nu nog het rapport der Suriname-Commissie uitgebracht een paar jaar geleden, dan had ondergeteekende zich kunnen voorstellen, dat de voordurende rust, waarin zich de kolonie mocht verheugen, bij haar den doorslag had kunnen geven, om terug te komen op het voorstel van de meerderheid der commissie van 1903. Maar waar dit rapport is uitgebracht, als het ware nog onder den indruk der gebeurtenissen, die zich op politiek gebied hebben afgewikkeld in 1911, daar komt het ondergeteekende vreemd voor, dat een dergelijk voorstel thans aan de orde is gebracht.
De Killingerzaak had, naar gemeend wordt, ten duidelijkste aangetoond, dat naast de politie een afzonderlijk militair korps onontbeerlijk was.
Vergist ondergeteekende zich niet, dan wijzen de tijdsomstandigheden — om nog niet te spreken van een heerschende ontevredenheid — er op, dat de mislukte poging van Killinger een niet op zichzelfstaand feit zal blijven, als tot de opheffing der militaire macht worden besloten.
Het ergste van het Killingeravontuur is geweest, het opwekken van de idée aan een mogelijken aanslag.
Daarbij komt nog, dat telkens geruchten de ronde doen van ontevredenheid onder de immigratenbevolking, geruchten waarbij zelfs van opstand werd gesproken.
Nu zijn deze geruchten wel is waar niet bevestigd, doch zulks neemt niet weg, dat het feit, dat zij verspreid worden, erop wijst, dat de toestand niet rooskleurig is, althans niet zoodanig, dat zij de opheffing van de landmacht wettigt.
In den Raad van Bestuur werd de opmerking gemaakt, dat in Barbados een negeroproer destijds werd bedwongen door de politie, en dat zulks ook in Suriname zeer wel mogelijk zou zijn.
Dit wordt dan ook gaarne erkend, doch niet uit het oog mag worden verloren, dat in deze kolonie een oproer onder de immigrantenbevolking niet is uitgesloten en zulks geenszins hetzelfde is.
Een zoodanig oproer onder een fanatieke bevolking is van veel ernstiger aard dan een negeropstand. Het is dan ook mijne overtuiging, dat een opstand eenmaal uitgebroken onder de immigrantenbevolking, niet te bedwingen is zonder bijstand van de militaire macht, te meer daar een zoodanige opstand niet beperkt blijft tot een enkele plantage, doch zich spoedig verbreidt over meerdere plantages.
Door den Gouverneur is medegedeeld, dat in de Britsche Koloniën in West-Indië geene militaire bezetting meer gelegerd is en dat de groote kazernes, die op St. Lucia zijn gebouwd, niet zijn betrokken, omdat het Engelsche Bestuur van deze bezitting heeft afgezien, en dat ook de scheepsmacht in de koloniën belangrijk is ingekrompen.
Naar de meening van ondergeteekende kan zulks geen motief zijn voor het Nederlandsche Gouvernement, om tot eene ontblooting van Suriname over te gaan. Wat het groote Britsche Rijk zonder gevaar kan doen, kan m. i. nog niet door het zooveel maal kleinere Nederland worden gedaan.
Erkennende, dat de bezetting van Suriname tegen een buitenlandschen vijand volstrekt niet is opgewassen, zou, waar gestadig meer vreemdelingen naar Suriname trekken, in verband met de zorgelijke financiëele toestanden, die in deze kolonie heerschen, allicht het geheele terugtrekken der militaire bezetting aanleiding geven tot het maken der gevolgtrekking, dat Nederland zich niet veel aan het verlies van Suriname gelegen zou laten liggen.
Het opheffen der militaire bezetting zal ongetwijfeld een indruk geven, die wel niemand van het terugtrekken der Britsche vloot en troepen zal hebben gekregen. Daarom kan Nederland niet het voorbeeld volgen van Engeland.
Waar de Suriname-Commissie betoogt, dat in geval van nood, het in de West-Indische wateren gestationneerde oorlogsschip in 4 á 5 dagen hulp aan Suriname zal kunnen bieden, en deze meening reeds is weerlegd door den Gouverneur, is het niet noodig verder aan te toonen dat op de dadelijke hulp van de marine in deze kolonie bezwaarlijk zal zijn te rekenen.
Ondergeteekende meent het den generaal De Meester te mogen nazeggen, dat de conclusie uit het vorenstaande te trekken voor de hand ligt. Mocht er al in 1903 eenige aanleiding zijn geweest tot het koesteren van den wensch, om de militaire bezetting op te heffen, nu in 1912 zou de verwezenlijking van dezen wensch tot onberekenbare gevolgen kunnen leiden.
Voorts stelt ondergeteekende zich de vraag, of het verlies van de Kolonie Suriname zonder slag of stoot niet eene aanleiding zou kunnen zijn tot het verlies van onze zooveel kostbaardere Indische Koloniën.
Ik meen dan ook in de opheffing der landmacht te zien het begin van het verlies dezer kolonie en moet dan ook dezen maatregel beslist en stellig ontraden.
De Suriname-Commissie zegt in haar rapport, dat het hoogst moeilijk is de militairen op geschikte wijze bezig te houden, omdat het terrein, in de buurt van Paramaribo voor den velddienst niet zeer geschikt is.
Het is ondergeteekende onbegrijpelijk hoe eene dergelijke meening geuit kan worden.
Het terrein in de buurt van Paramaribo is wel degelijk geschikt voor velddienstoefeningen, waaraan dan ook door den troep veel wordt gedaan.
Bij aanwezigheid van het oorlogsschip hier ter plaatse, werden in vereeniging met de landingsdivisie herhaaldelijk interessante manoeuvres gehouden, waarbij de troepen om 12 uur 's middags en later in het kwartier terugkeerden.
Het terrein om Paramaribo is zeker geschikter voor velddienstoefeningen dan in Nederland, waar bebouwingen veel meer moeilijkheden in den weg leggen. Verder is er van bezighouden van den troep evenmin sprake.
De landmacht wordt hier te lande op dezelfde wijze geoefend als in een Indisch vredesgarnizoen het geval is.
De meening dat de moeilijkheid om de militairen bezig te houden van nadeeligen invloed is op de krijgstucht, moet ondergeteekende beslist tegenspreken.
Bij de samenstelling van het jaarverslag zijn door hem op statistische gegevens verzameld, waaruit zal blijken, dat;
1e. het aantal militairen, die om niet eervolle redenen, 't zij uit het leger of tijdelijk uit het korps afgevoerd, 't zij gedegradeerd of teruggesteld zijn over de jaren 1909, 1910 en 1911 een gunstiger % oplevert voor West-Indië dan in Ned.-Indië over de jaren 1908, 1909 en 1910 het geval was;
2e. al was het aantal gevallen van dronkenschap voorheen hier te lande veel grooter dan in Ned.-Indië, de verschillende maatregelen, die tot bestrijding van dit euvel zijn toegepast, tot resultaat hebben gehad, dat in 1911 van de 224 Europeanen en van de 73 inboorlingen zich respectievelijk 51 en 8 of 23% en 11% nu en dan aan misbruik van sterke drank hebben schuldig gemaakt, terwijl het Koloniaal Verslag van Ned-Indië over het jaar 1910 aangeeft, dat aldaar 2164 militairen van Europeeschen landaard zich aan dronkenschap hebben schuldig gemaakt, hetgeen een verhoudingscijfer aangeeft van 23.53%
De Commissie zegt voorts, dat de proef, om een aantal militairen in Nickerie politiediensten te doen verrichten over het algemeen niet slecht is geslaagd. Ondergeteekende zou willen zeggen, dat deze proef goed geslaagd mag heeten, hetgeen door den Procureur-Generaal werd bevestigd.
In het rapport der Suriname-Commissie staat vermeld, dat de militairen, behalve met wachtdiensten bij den Gouverneur en de gevangenissen, ook belast zijn met den quarantainen dienst en met het onderhoud van sommige gebouwen.
Hier heeft de Commissie gewerkt op gegevens van vele jaren geleden.
Met den quarantainen dienst, zoomede met het onderhoud van sommige gebouwen zijn sedert de opheffing van het fort Nieuw-Amsterdam geen militairen meer belast geweest.
Voorts kunnen de wachtdiensten bij den Gouverneur en de gevangenissen, hoewel deze laatste wellicht overbodig, toch bezwaarlijk gerekend worden tot burgerlijke diensten. Zij zijn dan ook niet anders dan wat men noemt garnizoensdiensten.

(Wordt voortgezet).

(„Suriname").

De plannen voor de verbetering der haventoestanden van Curaçao.

In dank ontvingen wij van den Heer J. H. J. HAMELBERG een overdruk uit *De Indische Mercuur*, van zijn studie over bovenstaand onderwerp. Met genoegen staan wij er een plaatsje aan af.
„Sedert er niet meer aan mocht worden getwijfeld, dat het werk der doorgraving van de landengte van Panama met succes zou worden bekroond, hebben vele, in onze kolonie Curaçao belanggstellenden zich de vraag gesteld of het te verwachten is, dat deze wereldgebeurtenis aan de kolonie ten goede zal komen.
De vraag is — voor zoover mij bekend — niet alleen algemeen bevestigend beantwoord, doch men heeft ten deze zelfs uiting gegeven aan overdreven verwachtingen. O.a. getuigen hiervan de uitgebreide, door de heeren Everts en Leezer noodig geachte havenverbeteringen in verband met den aanleg van een droogdok op Curaçao. Een havenplaats van zóó groot belang en met een zóó druk verkeer als die heeren bij hun concessie-aanvraag aannamen, zal het eiland nimmer worden. Het ligt niet in de route der scheepvaart, die van Europa door het Kanaal zal gaan. Andere West-Indische eilanden liggen daarvoor gunstiger en het is reeds bekend, dat men daar de hand aan den ploeg heeft geslagen om de verwacht wordende vermeerdering der scheepvaart te accomodeeren. Op het Deensche eiland St. Thomas o.a. werkt een maatschappij met een kapitaal van eenige millioenen om er de haven te doen beantwoorden aan de eischen, die de vaart van Europa er aan zal stellen. Het is dan ook niet te verwachten, dat Curaçao zal profiteeren van *die* vaart: waar een goede haven *in* hun koers ligt, zullen schepen geen omweg maken om een *buiten* hun koers liggende haven aan te doen. (1)
Het is dan ook in geheel andere bronnen, dat de invloed ten goede van de opening van het Kanaal op de kolonie dient gezocht. Als zoodanig kunnen slechts in aanmerking komen: 1e. de groote scheepvaart, die langs de noordkust van Zuid-Amerika zal gaan; 2e. de kleine scheepvaart, die zich op de Antillen zal ontwikkelen, en 3e. de oorlogsschepen, die Europa en de Vereenigde Staten van Amerika in de nabijheid van het Kanaal zullen wenschen te houden. Doch ik hoop te kunnen aantoonen, dat uit enkel deze bronnen toch een aanzienlijke vermeerdering van het scheepvaartverkeer op Curaçao te verwachten is.
Ad. 1e. Van de markten der landen langs de noord- en oost kust van Zuid-Amerika, landen die een groote toekomst tegemoet gaan, zijn de industrieëlen van de westelijke staten der Noord-Amerikaansche Republiek tot nu toe zoo goed als buitengesloten geweest. De exporthavens voor die landen liggen alle aan de oost kust der Vereenigde Staten en de hooge spoorwegvrachten van de centra der industrie in de westelijke staten naar die exporthavens maken concurrentie van deze staten met de oostkust onmogelijk. Doch zulke concurrentie zal niet uitblijven, wanneer bedoelde Zuid-Amerikaansche landen van de westkust der V. S. langs slechts weinig langeren zeeweg te bereiken zijn dan van de oostkust. Ja zelfs is het geenszins uitgesloten, dat Japan en China met hun goedkoope werkkrachten zullen trachten de Amerikaansche industrie van de markten dier landen te verdringen.
Voor de scheepvaart, die de hier

---

over een heele groote oppervlakte van het Rijk; dat is ten gevolge der Kulturkampf; dat is onze straf.
Het ongeloof heeft zich onder het volk verspreid en als natuurlijk gevolg streeft dat volk nu naar de verwoesting van alle gezag en alle afhankelijkheid.
Eerst wordt bij iedere gelegenheid de revolutie verheerlijkt, en dan schrikt men van de gevolgen en roept om uitzonderingswetten om de goede rustige burgers te beschermen tegen de eigen landskinderen. De zoo hoog opgevijzelde vrijgeesterij loopt uit op internationale verbroedering; men wordt de vriend van de vijanden zijns lands en als hun invloed maar sterk genoeg is, wordt het vaderland tot een eindelooze verwarring gebracht. Reeds nu waagt men het, al gaat het nog wat schuchter, te spotten met de Vaderlandsliefde, zooals wij beleefd hebben op onze nationale gedenkdagen.
Dat onze Natie door het socialen gespuis verpest is, dat weten we — maar nu is het ook onze plicht te onderzoeken, hoe die ziekte ontstaan is, en hoe het komt dat zij zoo schrikkelijk toeneemt en zoo aanstekelijk werkt, en hoe zij te genezen zal zijn
Den eersten stoot gaf de afval van de Roomsch Katholieke Kerk, die met onfeilbaar leergezag is bekleed. Ook het toelaten van vrij onderzoek was er een groote oorzaak van. Als een ieder is overgelaten aan zijn eigen feilbaren geest, om van het bovennatuurlijke slechts dat te gelooven, wat door hem bij vrij onderzoek voor waar wordt gehouden, dan bestaan er geen grenzen meer voor de dwaling. Laat het vrije onderzoek toe, en de een zal tot het besluit komen, dat Christus geen enkel Sacrament heeft ingesteld, een ander zegt, neen, twee! Een derde geraakt tot de overtuiging, dat Christus een gewoon mensch is geweest. Van het vrije onderzoek tot volledig ongeloof is slechts één stap. Met welk recht zal iemand, die krachtens zijn eigen vrij onderzoek tot loochening der Godheid van Christus gekomen is, een ander durven tegenspreken, die krachtens zijn onderzoek zich gerechtigd acht het bestaan van een bovennatuurlijke wereld en het voortbestaan van de menschelijke ziel na den dood absoluut te ontkennen.
Een tweeden stoot gaf de instelling van het burgerlijk huwelijk. Men maakte het daardoor den menschen gemakkelijk zich voor goed van de Kerk los te maken.
Deze lieden, die slechts voor de wet getrouwd zijn, laten ook hun kinderen niet meer doopen, omdat zij zich beschermd weten door de wet, en uit deze menschen, die geheel met de Kerk hebben gebroken, komen de socialisten voort. Door dergelijke wetten wordt van de christelijke maatschappij een neutralen staat gemaakt, zonder eenigen godsdienst. Deze godsdienstloozen, die aan niets meer gelooven, wien niets meer heilig is, ze hebben zelfs geen afgoden meer, welke zij vereeren. Zij koesteren slechts één enkel verlangen: binnen niet al te langen tijd de geheele maatschappij omver te kunnen gooien. Hier moet de wortel van het kwaad worden doorgesneden.
De Christelijk denkende mannen van alle gezindten moeten zich vereenigen om front te maken tegen deze alles vernielende volksneiging. Nog zijn wij sterk genoeg. Als men maar niet te bang is voor het gehuil en geschreeuw der ongeloovigen. Het huwelijk moet weder geheiligd worden en in eere hersteld als Sacrament van Christus, de Godheid van Christus overal erkend.
Christelijke Volken vereenigt u tegen het aanstormend ongeloof! Trekt ten heiligen kruistocht met de verheven roeping om der Volkeren het Geloof terug te schenken!
Onze kinderen moeten worden opgevoed in liefde voor het vaderland, eerbied voor het gezag, hoogachting voor het regeerend Vorstenhuis, liefde voor tucht. Het geloof in de verrijzenis en het eeuwige leven, de vrees voor het oordeel Gods moet hun jeugdige harten worden ingestort.
In de jeugd ligt de toekomst!
Laat het oudere geslacht, dat door en door ziek is en verzwakt in het geloof, maar uitsterven. Daar is toch geen redden meer aan. De godsdienst moet het onderwijs en de opvoeding geheel en al doordringen, wijden en heiligen, dan eerst zal de maatschappij gered worden.
Och, dat men toch eens zijne vooroordeelen tegen de Katholieke Kerk liet vallen! Deze Kerk, die geheel ongewapend tegenover een overweldigende macht van draconische wetten, sterk en zegevierend uit den Kulturkampf te voorschijn trad, heeft duidelijk getoond, dat zij een niet te versmaden kracht bezit om het gezag in de maatschappij te helpen handhaven en te beschermen.
De helden, die in de dagen des gevaars, de Kerk ten zege hebben geleid, zullen ook als de tijden slechter worden, en dat kan helaas niet lang meer uitblijven, ook de Kroon beschermen. Het is verkeerd die flinke mannen uit onze maatschappij te weren, en toe te laten, dat ongeloovigen hen ongestraft kunnen beleedigen en bespotten. Men mag tegenover hen niet partijdig zijn en hen onschuldig aan eenig misdrijf in ballingschap zenden.
Zal men eindelijk erkennen, dat de Katholieke Priester de grootste steun is voor onze maatschappij, of zullen wij gelijk die beroemde rooverhoofdman in Schillers „Räubern" wenschen, dat de boel maar zoo gauw mogelijk in de war loopt om hen er uit te kunnen boksen, om aan de geheele wereld te laten zien, hoe hoog de trouw staat van den Katholieken Priester?
De Berlijner zegt: „Liever „niet"!

bedoelde concurrentie in het leven zal roepen, ligt Curaçao zeer gelegen: zij vindt het eiland als het ware op haar weg.

Nu zal men aan de eindpunten van het Kanaal wel niet in gebreke blijven aan die scheepvaart faciliteiten te verleenen, d.w.z. haar gelegenheid te geven tot kolen laden, repareeren, victualeeren, enz., doch men zal daar toch niet kunnen concurreeren met Curaçao, dat eerstens den schepen een veel veiliger ligplaats kan aanbieden dan aan uit- of ingang van het Kanaal te vinden is, en tweedens over overvloediger, aanzienlijk goedkoopere en veel betere werkkrachten te beschikken heeft.

Ad. 2e. Waar de groote scheepvaart, die van Europa en Noord-Amerika door het Kanaal zal gaan, zich zal moeten bepalen tot het aandoen van de voornaamste en best gelegen havens in West-Indië en op de noordkust van Zuid-Amerika, ligt het voor de hand, dat de kleine scheepvaart in de Caraïebische Zee zich zal uitbreiden en daarvan zal Curaçao, indien de zooeven besproken groote vaart er heen wordt geleid, in groote mate kunnen profiteeren.

Ad. 3e. Gegeven de ongeregelde toestanden der in de nabijheid van het Kanaal gelegen republieken en de, ten rechte of ten onrechte bestaande vrees voor expansie-politiek der Vereenigde Staten 2), is het aan te nemen dat de mogendheden, wier scheepvaart en handel van die ongeregelde toestanden nadeel kunnen ondervinden of in wier belang het is op den Amerikaanschen invloed in die republieken een wakend oog te houden, in de nabijheid van het Kanaal een station voor hunne oorlogsbodems zullen wenschen te hebben. Voor die mogendheden nu, welke geen kolonie's in West-Indië hebben, is Curaçao ver te verkiezen boven eenig ander eiland in de Caraïebische Zee. In de eerste plaats is het aan te nemen dat, waar Nederland zich niet mengt in geschillen tusschen groote mogendheden, de oorlogsschepen er zich steeds op neutraal gebied zullen bevinden. Daarbij biedt niet alleen het ruime, achter de haven gelegen Schottegat een veilige ligplaats aan voor een gansche vloot, doch ook behoeven er de werkzaamheden aan boord slechts hoogst zelden wegens ongunstige weersgesteldheid onderbroken, terwijl de gezondheidstoestand van het eiland als regel niets te wenschen overlaat en ook nog de terreinen achter het Schottegat den schepelingen een geschikte gelegenheid aanbieden voor militaire oefeningen.

Uit deze drie bronnen *kan* de opening van het Panamakanaal van zeer veel beteekenis zijn voor Curaçao. Of dit echter ook het geval *zal* zijn, hangt af van de beantwoording der vraag of men er toe zal overgaan de toestanden der haven zoodanig te verbeteren, dat hare faciliteiten aan de zich te ontwikkelen scheepvaart aanleiding zullen geven haar te verkiezen boven andere, naburige havens. 3)

Wordt vervolgd.

1] Waarschijnlijk is het op dezelfde gronden dat de commissie, door de Fransche regeering ingesteld, om rapport uit te brengen over den invloed van de opening van het kanaal op de Fransche Antillen, van oordeel is geweest, dat op Martinique en Guadeloupe geen havenverbeteringen noodig waren. Eerstgenoemd eiland bezit trouwens reeds een goed droogdok, waarvan o.a. onze oorlogsschepen meermalen gebruik maken.

2) Ik breng hier in herinnering het door de nieuwsbladen gegeven bericht, dat de Vereenigde Staten zich tot onze regeering hebben gewend om Curaçao en Bonaire te koopen. Later werd dit bericht in zooverre gewijzigd, dat het niet de bedoeling zou zijn die eilanden in eigendom te bekomen, doch de V. S. slechts beoogden daar concessie's te bekomen ter plaatsing van Amerikaansch kapitaal. De geschiedenis van de Philippijnen en van Puerto Rico leert echter, wat er van het zich interesseeren van Amerikaansch kapitaal in Europeesche kolonie's te verwachten is. Het lot dier eilanden zij Curaçao bespaard, vooral nu het eiland een schoone toekomst tegemoet kan gaan en een door velen benijd bezit kan worden.

3] Behalve gelegenheden tot kolen laden, victualeeren, repareeren, enz. zij hier onder faciliteiten ook begrepen het niet bestaan van bezwarende havenrechten. Eerst als het vermeerde scheepvaartverkeer zich gevestigd zal hebben, zal het tijd zijn te overwegen of de kosten der havenverbeteringen op de scheepvaart verhaald zullen kunnen worden. Voorloopig denke men daaraan niet en beschouwe die verbeteringen als een zuiver productief werk.

Berichten uit de Kolonie.

Op 77-jarigen leeftijd is te Hees bij Nijmegen overleden de Zeereerw. heer Antonius Johannes van Koolwijk, rustend missionaris van Curaçao.

De overleden missionaris was, naar de Geld. meldt, in 1836 te Winssen geboren en begon zijn priesterlijke loopbaan als Redemptorist. Spoedig echter trad hij uit deze orde om als gewoon geestelijke het Evangelie te verkondigen in West-Indië, waar hij ongeveer 16 jaren lang verbleef en zijn beste krachten wijdde aan den zoo bij uitstek zwaren en veelomvattenden missie-arbeid.

Een kwarteeuw geleden zag de Zeereerw. heer Van Koolwijk zich genoodzaakt zijn geliefd Curaçao te verlaten en zijn emeritaat aan te vragen.

Hij vestigde zich in Holland, eerst op den Doddendaal te Ewijk en daarna in Hees, waar hij tot het einde zijns levens verbleef.

Bij al zijn priesterlijken arbeid had de Zeereerw. heer Van Koolwijk nog tijd en lust gevonden voor zijn archeologische studiën, waarvan de overledene een groot liefhebber was. Tijdens zijn emeritaat verschenen nog verschillende pennevruchten op historisch gebied van zijn hand; ook door tal van zorgvuldig uitgevoerde opgravingen bewees hij de oudheidkunde groote diensten, welke de Regeering huldigde door hem het ridderkruis van den Ned. Leeuw te verleenen.

Onder zijn zeer geroemde studiën dient in het bijzonder vermeld te worden de keurige historische beschrijving van het Huis Doddendaal, waar de overledene, zooals we hierboven al vermeldden, den eersten tijd na zijn terugkomst in het vaderland verbleef.

Zijn ziel ruste in vrede.

De „Zulia" gezonken.

Terwijl men in de haven van New-York bezig was, zware deelen van machinerieën, voor Caracas bestemd, te laden, viel een dezer stukken uit de kist en schoot door den romp. Het water stroomde binnen en het schip zonk. Spoedig heeft men het echter weder kunnen lichten.

De reparatie zal 8 weken duren. In plaats der *Zulia* werd door de Red „D" de Thyra Menier gecharterd, welke boot 13 December, dus heden, uit New-York zal vertrekken. De volgende mail kunnen wij derhalve eerst tegen Kerstmis verwachten.

Wij betreuren het ongeluk, maar verheugen ons er over, dat geen menschenleven verloren ging.

Nieuwe Firma.

Per circulaire ontvingen wij bericht, dat de Heeren A. C. HENRIQUEZ & Co. ook den Heer Isaac Baiz in hun firma hebben opgenomen.

Onze Begrooting in de Tweede Kamer.

De Afdeelingen hebben benoemd tot rapporteurs over onze Begrooting de Heeren VAN DEVENTER, BOGAARDT, FOCK, SCHEURER en VLIEGEN.

Eerst tegen Nieuwjaar kunnen wij hier het Voorloopig Verslag openbaar maken, de Publieke Behandeling zal nog wel wat op zich laten wachten. Het Nieuwe Ministerie heeft al het een en ander moeten hooren bij de behandeling der Indische Begrooting.

St. Nicolaas

is ook geweest op het Pensionaat „Welgelegen". De goede Sint had alleraardigste verrassingen meegebracht voor deze Spaansch sprekende Jongedames. Hollandsche windmolens en klompen van chocolade, ja, heele piano's van suikergoed. Het Hollandsche feest is daar al goed ingeburgerd, maar wordt er zeer goed begrepen ook.

Gedurende de vacantie en onder de vrije uren werken deze Jongedames voor de arme kinderen der buitenscholen en zoo konden zij dit jaar aan Sinterklaas mede geven 50 net gemaakte kinderkleedjes.

Bravo! En hartelijk dank namens de armen.

Havenwerken.

't Gaat beginnen, hoor! Ze hebben op den zandzuiger een steiger uitgebouwd, waarop een stellage van drie schuin staande palen in wier midden twee catrollen hangen.

Wat er nu gebeuren gaat?

In den rotsachtigen bodem naast het Waterfort heeft men een pijp geboord en nu laat men in die hollen pijp telkens een puls vallen, aan een ijzeren staaf vastgemaakt. Uit de meegebrachte grondstof kan men dan zeer nauwkeurig de samenstelling van den zeebodem onderzoeken.

De oude *Marie Charlotte* blijft maar trouw steenen rapen.

Monteberde.

Uit betrouwbare bron vernemen wij, dat op de nieuwe begrooting voor 1915 een post zal worden uitgetrokken om den waterafvoer op Monteberde te regelen. Reeds verleden jaar werd voor dat doel een terrein door het Gouvernement aangekocht. Verschillende oorzaken hebben echter deze regeling vertraagd.

Rupsen.

Het regent zeer veel dit jaar, maar toch zal de oogst niet overal meevallen. Aan den Noordkant van het eiland vertoonen zich op de plantages vele rupsen, die den oogst bederven. De Zuidkant van het eiland bleef tot nu toe grootendeels gespaard.

Honor cu Honor.

De vliegeniers hebben gevlogen te Caracas 300 voet eerst, later 1000 voet.

KNOX MARTIN bleef meer dan 10 minuten in de lucht.

Ook werd een tocht met een passagier ondernomen.

Dat alles was echter nog slechts een proef en moest meer dienen om de slechte geruchten van Curaçao tegen te spreken.

We zijn overtuigd, en geven hun gaarne de eer welke hun toekomt.

Dankbetuiging.

In dank ontvangen van de Heeren Agenten der *Harrison Line*, *Leyland Line*, en *Red „D"* en *La Veloce* nieuwe tijdtafels der verschillende booten.

Alsmede een wandkalender van het Magazijn *El Globo*.

Van de firma ELLIS & DANIA een monstertube poetsolie GEOLIN, dat niet ontvlambaar is en de metalen niet aantast.

Dryfarming.

In dank ontvangen van den Landbouwkundige, G. B. DUSSEL, het RAPPORT over zijn studiereis naar Amerika.

Het rapport is flink bewerkt en royaal uitgegeven ter drukkerij van de „Curaçaosche Courant".

De landbouwkundige vraagt allereerst: Wat is dryfarming.

De naam is natuurlijk verkeerd. Landbouwen zonder water is onmogelijk. Bij Dryfarming komt dan ook wel degelijk water te pas. Men verstaat er onder „de uitoefening van landbouwbedrijf bij minder dan den normalen regenval, of korter, dryfarming bestaat in het vergaren en behouden in den bodem van zooveel mogelijk water bij beperkten regenval, totdat voldoende water vergaard is om den oogst te doen rijpen. Het meest economisch gebruik wordt alsdan van het vergaarde water gemaakt, door het tijdig aanplanten van gauw rijpende en tegen droogte bestand zijnde gewassen en door het uitoefenen van een doorgevoerde tusschenbewerking gedurende den groeitijd, mits de aard der aanplanting zulke tusschenbewerking toelaat."

De verkeerde naam blijft toch behouden, omdat hij tegenswoordig algemeen in gebruik is en men zeer wel weten kan, wat er eigenlijk onder verstaan wordt.

De drie condities voor Dryfarming zijn:

1e. Alle [illegible] middelen moeten worden aangewend ter verzameling van het water dat door natuurlijken [illegible] slechts in beperkte hoeveelheid kan worden verkregen.

2e. Dit in den grond verzamelde water moet daar zooveel mogelijk behouden blijven ter voeding van de planten.

Alle verdamping, welke niet geschiedt door de bladeren van het verbouwde gewas, moet worden tegen gegaan.

3e. Voor de verbouwing mogen slechts zulke gewassen worden uitgekozen, welke de minste hoeveelheid water behoeven om te rijpen en die daarvoor den grond zoo kort mogelijk noodig hebben.

Dit zijn de hoofdprincipes; over de bijzaken een volgend maal.

Officieele berichten

Blijkens van Z. E. den Min. v. Kolonien ontvangen kennisgeving heeft de Nederlandsche Regeering de Chineesche Republiek erkend en is met hare Regeering in volledige ambtelijke betrekking getreden.

Aan den districtmeester van het 2e, 3e en 4 district op Aruba, M. F. Kuiperi is tot herstel van gezondheid tien dagen verlof verleend.

De Gouvernements-geneeskundige op Aruba H. E. Oduber is tijdelijk belast met het geven van onderwijs in de verloskunde op Aruba.

De brievenbesteller 2de klasse ten postkantore alhier W. Schotborgh is in activiteit hersteld; en de tijdelijke benoeming van den hulpbesteller A. C. Heijzer tot brievenbesteller 2e klasse is ingetrokken.

Aan den telegrafist bij het kuststation voor D. T. alhier F. H. P. Schrils is veertien dagen verlof verleend.

Posterijen.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven.

Manuel Cappilea, Capt. Christinsin 2, A. Dabour, Esther de Echée, A. de Windt, Gerardo Figaroa, Maria Gosepa, Ramon Dominguez Hernandes, Antonio J. Leandro, Maitland Coppell & Cy., Poulos, Johan Rudolfine, Osrio Busotem, Einar Valsted, Petra Villet, Einar Walsted 3.

Aanget. stukken: Carlos Eduardo Leon, Felix Montes.

Drukwerken: Clarac, B. de Jongh, C. H. Gorsira, Local Office, Weather Bureau 2, L. Schorer.

Marktbericht van den Curacaoschen Handelsbond.

Van 12 December 1913.

AARDNOTEN (Pindas) per KG.	—
ZOUT per vat van 180 K.G.	f 0.80
DIVIDIVI per K.G.	„ 0.05½
ORANJESCHILLEN per KG. 1st kw.	„ 0.60
id. per KG. 2e kw.	„ 0.50
HUIDEN per K.G.	„ 0.80
GEITENVELLEN per K.G.	„ 1.10
WOL per K.G.	„ 0.12
SCHAPENVELLEN per stuk	„ 0.55
BEENDEREN per K.G.	„ 0.02
RECINUS-ZAAD per K.G.	„ 0.05
STROOHOEDEN (hippijapa).	

Kwaliteit	No. 1	per dozijn		„ 4
„	„ 1 (gebleekt)	„		„ 4.12½
„	„ 2	„		„ 5.25
„	„ 3	„		„ —
„	„ 3	„		„ —
„	„ 4	„		„ 7.—
„	„ 5	„	OLA	„ —.
„	„ 6	„		„ 8.50
„	„ 7	„		„ 9
„	„ 8	„	OLA	,
„	„ 9	„		„ 12.50
„	„ 10	„	OLA	„ 12.
„	„ 11	„		„ —
„	„ 12	„	OLA	„ 15
„	„ 13	„		„
„	„ 14	„	OLA	„
„	„ 15	„		„

Ratten.

Gedurende de laatste 8 dagen werden in het fiscalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd: 138 ratten.

Muziekuitvoering.

Zondagavond om 7.30 uur Overzijde.

PROGRAMMA.

1. Am Weserstrand Marsch (1e uitv.) — G. Rüdiger
2. Ouverture sur Martha — Flotow
3. Wiener Praterleben Walzer (1e uitv.) — S. Translateur
4. Fantaisie sur Le Petit Duc — Lecocq
5. Marsch a.s. Operette „Puppchen" (1e uitv.) — J. Gilbert
6. Potpourri sur Trovatore — G. Verdi
7. Der Wackeltanz (1e uitv.) — W. Aletter
8. Te Adoro Danza — A. Pasarell

Boekenschouw.

VERKLARING van den Nederlandschen KATECHISMUS door D. J. J. DE KOK met medewerking van en ingeleid door W. v. D. HENGEL. Uitgegeven bij C. L. VAN LANGENHUYSEN te Amsterdam.

Een zeer verblijdend teeken is het, dat er zoo herhaaldelijk een Verklaring uitkomt op den Katechismus. Dat wijst op hoogen bloei van het Katechetisch onderricht, een der voornaamste plichten van den Leidsman der zielen en Opvoeder der Katholieke Jeugd. De groote verscheidenheid in methode en opzet, in indeeling en behandeling dezer Catechismusverklaringen maakt het den Priesters gemakkelijk, het Katechetisch onderricht, de zoo juist genoemde „Christelijke Leering" vol afwisseling te houden ook voor hen zelf. Door van tijd tot tijd eens een andere verklaring te volgen en van methode te veranderen blijft dit dagelijks terugkeerend werk ook aantrekkelijk en zal daardoor aan levendigheid en heldere voorstelling winnen.

De boven aangekondigde Verklaring is bizonder geschikt voor ons Vicariaat, omdat de nieuwe Katechismus van Mgr. VUYLSTEKE, bewerkt werd naar den Nederlandschen.

Het wordt een mooi werk van meerdere deelen. Tot dusverre verscheen nog slechts Deel I. Het Geloof.

UIT HET HART VAN BRABANT door MARIE GIJSEN. Dit boek verscheen bij denzelfden uitgever en bevat zes mooie schetsen, waarin het leven der Brabantsche buitenlui natuurgetrouw geteekend wordt. De ongerepte eenvoud en het echt Katholiek leven dezer buitenmenschen doen hun natuurlijke goede gaven prachtig uitkomen. Ook al kent men Brabant niet uit eigen aanschouwing, wordt men toch door de rake schildering der begaafde schrijfster onmiddelijk binnengeleid in het Hart van Brabant.

Eén ding hebben we tegen haar. Er ligt over al de schetsen zoo'n triestig waas. Waarom niet wat meer zon en luid opklinkende lach? De Brabander is vroolijk en oolijk van nature.

De staldampen worden ook wat te veel beschreven; dat maakt de middagmalen op de deel of in de keuken wat onsmakelijk.

Es Arriesgado Experimentar.

Debilidad pulmonar es peligrosa y requiere un poderoso remedio. la Emulsión de Scott que la facultad médica recomienda calurosamente. Tos, bronquitis, catarros. anemia, predisponen el sistema para el desarollo de la tisis. Tómese á tiempo la Emulsiòn de Scott para evitar tan terrible mal. Vea lo pue sobre esta medicina—alimento dice esta doctor, que lleva más de veinte áños de ehercer la medin.

"Hace más de 25 años receto con éxito siempre admirable la famosa Emulsion de Scott de aceite de bacalao puro con hiposfoñtos de cal y soda, para, toda clase de enfermedades del pecho, desde simple debilidad pulmonar hasta tisis declarada. Si no es panacea de todas ellas, por lo menos es siempre un poderoso in constituyente pulmonar." Dr. Francisco Velasquez, Colombia.

Uit de naburige Republieken.

Venezuela. In alle staten en steden en dorpen maakt men zich gereed om met grooten luister den 19den December te vieren, het eerste lustrum van Presidents Gomez regeering.

De landbouwers, ambachtslieden en gewone arbeiders zullen den President plechtig ontvangen, als hij naar de Hoofdstad terugkeert.

Het campement in Maracay schijnt derhalve te zullen worden opgebroken.

Buitenland.

Algemeen Overzicht.

België beleeft op 't oogenblik ongeveer een zelfden schoolstrijd als wij hier hebben doorgemaakt. Daar wordt thans een wet in de kamer behandeld, welke den Katholieken genoegdoening moet verschaffen, maar die door de liberalen en socialisten om 't zeerst wordt bestreden.

Dezer dagen hield de minister president Poullet een schitterende rede, welke ook voor ons van beteekenis is. We laten het slot van de reden — die herhaaldelijk door toejuichingen onderbroken werd — hier volgen uit de officieele vertaling van het Kamerverslag:

„De tegenstand welke wij ontmoeten, komt hieruit voort, dat men zich nooit de moeite gaf op te sporen welke de dringende gewetensreden is, die tot grondslag dient voor de eischen der Belgische katholieken

Uit hoofde van den sterken aandrang van ons geweten verlangen wij dat dit onderwijs Christelijk zij Met deze bewijsvoering zou ik mijne rede willen sluiten.

In dit opzicht denk ik niet beter te kunnen doen dan een roerend gedeelte aan te halen uit een artikel, door den heer Vandervelde (socialist) tijdens eene reis in Zwitserland, voor „Le Peuple" geschreven. Luistert:

„Ik lees Kant en denk met hetzelfde en diep leedwezen, dat de reus der Wijsbegeerte nog moeilijker is voor de meesten dan de reus der bergen.

„En nochtans zijn de vraagpunten die hij behandelt belangen voor iedereen, of zouden dit moeten wezen.

„Wat zijn wij, wat wordt er van ons, waar gaan wij heen? Zullen we ooit het geheim van onzen oorsprong en van onze bestemming doordringen? Eeuwige vraagpunten die zich aan de hedendaagsche denkwijzen opdringen, zooals zij twee duizend jaar geleden, toen de wijsgeeren van het oude Griekenland getuigen waren van het verval der Grieksche beschaving, de denkwijze van de oude wereld beleefden.

„Voorzeker heeft de wetenschap sinds dien tijd aanzienlijken vooruitgang gedaan. Onze macht over dingen is op onmetelijke wijze aangegroeid. Doch over het leven, over den dood, over de wereld, over het waarom der zaken, weten wij niets meer dan in den tijd van Socrates en van Plato.

„De kruin van den Witten Berg, daarginder, die zich tot op nagenoeg 5000 meter verheft, rimpelt zelfs de oppervlakte der aarde niet. In het zonnestelsel is de aarde slechts een zandheuvel. Het zonnestelsel is slechts een nevelvlek onder zoovele andere. Het licht van sommige sterren heeft eeuwen noodig om tot ons te komen. En deze verafliggende sterren zijn nog enkel de voorposten van het oneindige!

„Hoe zijn wij, in dat alles, kortstondige wezens, verschenen om te sterven? Een punt, een niets, minder dan niet, zouden wij moeten zeggen, indien het woord van Pascal ons niet binnen schoot: „De mensch is slechts een riet, doch hij is een denkend riet."

.. ..

Maar tegenover deze organische onmogelijkheid voor de rede om dergelijke vraagstukken op te lossen, nemen de menschen zeer verschillende houdingen aan, De eenen, na de overtuiging te hebben opgedaan dat er, buiten de wereld, als verschijnsel beschouwd, buiten de wereld die men kan kennen, geene mogelijke wetenschappelijke kennis bestaat, keeren tot hunne bezigheden, tot hunne studieën of tot hunne vermaken terug en „laten den hemel over aan de engelen en aan de musschen".

„De anderen, daarentegen, hoewel evenzoo overtuigd van de onmogelijkheid om op wetenschappelijke wijze de vraagstukken op te lossen, die niet tot het gebied der wetenschap behooren, blijven gebukt onder het geheim van het leven en van de wereld, beschouwen in vervoering de onuitsprekelijke geheimen van het heelal, welke zich aan hen weerspiegelen, en, zonder te beweren aan de overigen volstrekte waarheden aan te brengen, of die voor hun eigen te ontdekken, vragen zij aan het godsdienstig gevoelen — dit woord in zijne minste opvatting genomen — hetgeen de wetenschappelijke kennis niet bestand is en niet tot zending heeft hun te schenken.

„Zou ik durven zeggen, dat ik van ganscher harte en meer en meer, het eens ben met laatstgenoemden tegen de eersten, en dat, op dit gebied, ik in overeenstemming ben met andere menschen uit al de punten van den verstandelijken horizont gekomen, vrijdenkers of vrijgeloovigen, modernistische katholieken, liberalen of agnostieke protestanten, die aan de wetenschap haar aandeel geven, gansch haar aandeel — de wereld der verschijnselen — doch die het recht op het bestaan eischen voor het godsdienstig gevoelen, wars van dwingelandij der dogmatische godsdiensten."

Neen, mijne heeren, 't is geen dwingelandij. Voor den geloovige is het een licht, een opbeuring, een hoop en zelfs de niet geloovige wijsgeeren hebben het erkend wanneer zij de gedachten van de geloovigen wilden doorgronden.

Inderdaad, ziehier wat wij in het boek van Jouffroy lezen:

„Wilt gij een voorbeeld van de strekking en van de uitgebreidheid van een grooten godsdienst? Beschouwt den christelijken godsdienst.

„Er bestaat een boekje, dat men aan de kinderen doet aanleeren en waarover men hen in de Kerk ondervraagt; leest het boekje: den catechismus. Gij zult er eene oplossing in vinden voor al de vraagpunten welke ik heb opgeworpen, voor alle zonder uitzondering.

„Vraagt den catechismus, hoe de wereld werd geschapen en tot welk einde? Waarom de menschen lijden, waarom zij tegen elkander strijden en hoe dit alles zal eindigen. De catechismus weet het: Oorsprong van de wereld. Oorsprong van 't menschelijk geslacht, van de rassen, bestemming van den mensch in dit leven en in het andere. Betrekkingen van den mensch met God. Plichten van den mensch jegens zijne evennaasten. Rechten van den mensch op het geschapene. Dat boekje weet alles.

Ziedaar hetgeen ik een grooten godsdienst noem. Ik erken hem aan dit teeken, dat hij geen enkele vraag, welke de menschheid aanbelangt, zonder antwoord laat."

Tot zoover Vandervelde. En ik voeg er slechts dit nog aan toe:

Nu de bewoordingen van dit aangrijpend problema zijn bepaald, zij het mij toegelaten een laatste beroep te doen op uwen geest van verdraagzaamheid.

Stelt u in onze plaats, gij die onze godsdienstige denkwijze niet deelt. Doet die poging waarvan een geschiedschrijver, een beroemd schrijver spreekt, eene poging die zulke edele genoegens verwekt en hierin bestaat dat men in een andermans geweten dringt.

Stelt u in onze plaats en, onze geloofsleer kennende, erkent, dat wij, met dat geloof tegenover ons geweten het recht en den plicht hebben voor onze kinderen het confessioneel onderwijs te eischen.

Wij leggen dat onderwijs niet op aan degenen die het niet verlangen.

De onderwijzers zijn eigenlijk onze vertegenwoordigers, omdat de onderwijzers in de school den familiegeest voortzetten. Ook, wanneer men ons zegt, dat in de school eene eerbiedige onzijdigheid moet heerschen, antwoorden wij dat wij hoofdwaarheden bezitten en dat de meest eerbiedige stilzwijgendheid van ons als een verraad toeschijnt."

De correspondent van het Handelsblad", die deze rede meedeelt, laat er op volgen:

„...... Een groote stilte heerschte in de Kamer. Toen brak rechts een storm van toejuichingen los. En ...... spreker werd door zijn politieke vrienden geluk gewensch. Links bleef de stilte heerschen. Maar ook de stilte kan spreken. Het is een mooie dag geweest voor den minister. Ook Vandervelde's kernachtig proza heeft veel bijgedragen tot dat — welverdiend — succes."

VERLOOFD

Hubertus Th. Jacobs

met

Helena Jonkhout.

Curacao, 3 December 1913.

3—2 *Eenige en algemeene kennisgeving.*

A Note of Grateful Recognition.

Mr. Elias H. Cheney,

American Consul, takes this method of saying, that he highly appreciates countless expressions of good will and sympathy, that have come to him from all classes of dwellers in Curaçao— as well as from many of his own countrymen who go down to the sea in ships— during six weeks of painful sickness. They have come from His Excellency the Governor of Curaçao, from the humble boatman, who has rowed him across St. Annabay for nearly fifteen years; and they have come from all intervening classes, of every faith. I know His Excellency will understand and commend, when I say, that they are all, alike, appreciated, inasmuch as each voices the sympathy of a human heart, and we are all equal in the presence of Him who made us all. God bless you each and all. To my brethren of the press, who in announcing my now steady if slow convalescence, I extend my grateful ackknowledgements for the appreciative words accompanying the announcement, only adding that I have tried to be a faithful friend of Curaçao, while faithful to the interests I am sent here specially to defend. I may properly add perhaps that the complaint which has finally hunted me down here, is that which drove me here, and is from boyhood. I believe, I have lived ten years longer for coming here.

Long live Curaçao!

Curaçaosche Maatschappij

tot Bevordering van Landbouw, Veeteelt, Zoutwinning en Visscherij.

Het BESTUUR der Mij. maakt bekend, dat uit Amerika zijn aangekomen eenige fokschapen, *Hampshire ras.*

Leden der Mij. die een der rammen eenigen tijd in bruikleen wenschen te ontvangen kunnen hun verlangen daartoe kenbaar maken, aan het Bestuur.

Namens de Mij. vnd.,

H. H. R. CHAPMAN,
Voorzitter.

G. B. DUSSEL,
Secretaris.

Curaçao, 5 December 1913.
